

1860.

NEMZETI SZINHÁZI

EMLEKKÖNYV.

KIADTÁK:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

JAKAB ISTVÁN

ÉS

TURCSÁNYI IMRE,

dalszintársulat sugói.

1859

NEMZETI SZINHÁZI

EMLÉKKÖNYV.

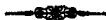
KIADTAK:

JAKAB ISTVÁN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TURCSÁNYI IMRE,

dalszintársulat sugói.

**ERDÉLYI MUZEUM
KÖNYVTÁRA**

KOLOZSVÁRTT,

AZ EV. REF. FŐTANODA BÉTÜIVEL.

1860.

Legujabb népdal.

SZERZETTE :

FÜREDI MIHÁLY,

a magyar nemzet régidőtől elismert legkedvenczebb
népdalnoka.

Hejh de fényes csillag ragyog az égen,

De fényesebb az én babám szemében;

[Elszórnam én az ég minden csillagát,

Csak ez a kis lány, ez a kis

Lány adná nekem magát.:]

Fényes csillag a szerelem csillaga,

Szemedben van menyországom világa;

[De ha lelked e világból kitagad,

Az ég minden csillagával

Csillagával rám szakad.:]

114053

Előszó.

Csak ezelőtt egy évtizeddel is, ki szinipályára lépett, lemondott mindenekről, — nem ismerék többé rokoni, baráti, földieit; gyakran megtörtént, hogy az előítéletben megrögzött apa átokszava egyszerre mennydörgött el az édes anya áldó csókjával; s míg az apai átok többnyire megtermé gyümölcseit, addig az anyai búcsucsók égbe szállott, — s a szegény ifju mindenkitől megvettetett pária lön.

De miért megyünk oly messze vissza? Az előítéletek és kásztok óriás épületei ha le vannak is nagyjából rombolva, de állanak még átkos romjai, s ki mondhatja meg, hány évtized merülend a semmiség tengerébe, míg a világosodás jótekonny sugárai áthatnak a pokoli sötétben, hogy megvilágosítsák az átkos romokat, és hogy e sötét romokból, mint phoenix szárnyra keljen az emberi kebel legszentebbje: az **elismerés**.

Nézzétek a színészt, ki előttetek ott áll, kinek most czifra királyi korona ül fején, s királyi pálcza kezében, ha leszáll onnan, czifra koronája töviskoronává, s királyipálczája ván-

dorbottá válik; s míg a tövis-korona belefúrta magát keble mélyibe, hogy megvérezze szívét, addig a vándorbot kezébe akad; s vándorbot-tal kézben mosolyogjátok a tegnapi királyt.

Van egy neme az állatoknak, mely vérével táplálja magzatait; hány színész van, kinek keble vérzik, midőn a közönségnek élvét nyújt, — látjátok! ez szive vérével táplál benneteket.

Nem hiszitek?

Ismertem egy színészt, kinek egyetlen gyermeke feküdt a halotti padon, ő azon estve játszott... játszott... és a közönség tapsolt.

Játék után mindketten könnyeztek, a közönség is, a szegény színész is. Amannak szeméből a kaczagás csalta ki a könnyeket; emezéből a legizzóbb fájdalom.

Amaz haza ment, elbeszélte családjának mi jól mulatott, mit látott, hallott; s gondolkodott, mikép töltse el a holnapi estvét; emez is haza ment, ráborult kedves halottjára, sirt, s azon törte fejét, hogyan temettesse el.

Nem kérünk mi töletek többet, csak **elismerést.**

A kolozsvári, országos, nemzeti színházi választmány.

Elnök: Hidvégi, gróf Mikó Imre.

Tagok: gróf Mikes János. Gróf Lázár Miklós.

Báró Huszár Károly.

Polgármester Wendler Frigyes. Nagy Elek.

Potló-tagok: gróf Eszterházi Kálmán.

Páll Sándor.

Jegyző: Groisz Ferdinánd.

Pénztárnok: Streicher Mihály.

Gazda: Olasz Károly.

Névjegyzéke

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a kolozsvári országos színi választmány pártfogása s
Havi Mihály igazgatása alatti dalszintársaságnak.

Igazgató:

Havi Mihály.

Férfiak:

Albisi László, *dráma ügyelő.*

Alajos János.

Baráti Sándor, *dalnok.*

Barta Elek.

Bodorfi Henrik, *dalnok és dalmű rendező.*

Bokor József, *dalnok.*

Ferdinánd Gusztáv, *táncsművész.*

Felix Mike.

Follinus János, *dalnok és dalmű rendező.*

Gerecs János.

Gyulai Ferencz, *dráma rendező.*

Gócs Ede, *karnagy.*

Jakab István, *dráma sugó.*

Káldi Gyula, *karnagy.*

Komáromi Lajos.

Marzelli Géza, *dalnok.*

Ottó Károly, *festő.*

Paulay Ede, *dráma rendező*

- Pauli Richárd, *dalnok.*
20 Palatkai Gábor.
Sámuel János.
Simonyi Károly.
Szilassi József.
Szücs Lajos.
24 Szabó Mózsi, *ruhatári fel-
ügyelő.*
Tar Csátár
Tótfalusi József, *opera ü-
gyelő.*
Turcsányi Imre, *opera sugó.*
Vadász József.
Weixler Ferdinánd, *első
hegedűs.*

N ö k.

- Alajosné Eliza.
Baranyiné Mária.
Bodorfiné Etelka.
Cser Julia.
6 Fridrikné Amália, *dalnoknő.*
Follinusné Antónia.
Ferenczi Izabella, *dalnoknő.*
Láng Berta.
Láng Mari.
10 Májer Luiza, *táncosnő.*
Majosházi Klára.
Pataki Róza.
Polákovicsné Julia.
Schaffüttel Minka.
14 Schinek Józsefa, *dalnoknő.*
Szabó Eszter.
Turcsányiné Antónia.

Gyermek szerepekre:

- Albisi Anna.
Follinus Emil.
Follinus Aurél.

- Follinus Hermine.
Havi Lajos.
Turcsányi Lajos.
Pénztárnoknő:
Waltherné Natália.
J e g y s z e d ö k:
Zártsékiek: Dézsikovics Jó-
zsef. Keppel Farkasné.
Földszin: Kreitel Lajosnő.
Karzat: Grau József.
F o d r á s z:
Reinhardt József.
F e s t ö s e g é d:
Beczka Károly.
S z a b ó k:
Kreitel Lajos. Keppel Fark.
A g g s z i n é s z:
Könyves Máté, gyámolítva
az igazgató s társulati
tagok által.
J e g y ő r: Pákászki Rudolf.
Z e n é s z e k:
A helybeli katonai zene-
karból 24 egyén.
H á z m e s t e r:
Grau Frigyes.
S z i n h á z s z o l g a:
Kertész József.
S z e r t á r n o k:
Reisner Péter, 3 segédjév.
V i l á g i t ó:
Körösi András, 2 segéddel.
R e n d e s d i s z i t ó k:
Bencze József. Kovács Jó-
zsef. Szilasi Bálint. Kec-
keméti Elek. S e g é d e k:
Gazdag L. Szabó J.

Előadott színművek névsora.

1859. Octoberben.

30-kán Árpád ébredése. Kazinczy Ferencz évszázados ünnepe emlékére. Hűség próbája, vigj. 1 felv.

Novemberben.

- 1-én Lammermoori Lucia, dalmű 3 felv.
3-án Tücsök, színmű 5 felv.
5-én Ernáni, dalmű 4 felv.
6-án Liliomfi, vigj. dalokkal, 3 felv.
7-én Egy tündérrege, vigj. 3 felv.
8-án Parlagi Jancsi, népszínmű dalokkal 3 felv.
9-én Az árvaíu és londoni koldusok, színmű 5 felv.
10-én Lucia di Lammermoor, Pauli Richárd föllépte.
13-án Egy királyné, er. tört. drám. 4 felv. *e színpadon először.*
14-én Nagy apó, népszínmű 3 felv.
15-én Czárnő, dráma 5 felv.
16-án Fenn az ernyő nincsen kas, vigj. 3 felv.
17-én Gritti, er. tört. drám. 5 felv.
19-én Kunok, dalmű 4 felv.
20-án Szökött katona, népszínmű 3 felv.
21-én Diogenes, dráma 6 felv.
22-én Rigolettó, dalmű 4 felv.
23-án Hymnus „Erdélyi Jánostól“. A dalszintársaság öszszes személyzete által énekelve. Bánkban, er. tört. drám. 5 felv. Az erdélyi Múzeum ünnepélyére.
24-én Rokkant huszár vigj. dalokkal, 3 felv.
25-én Don Caesar de Bazán, dráma 5 felv.
26-án Norma, dalmű 2 felv. Schinek Jósefa és Marzelli Géza, *mint szerződött tagok, először.*
27-én Tékozló, tüneményes melodr. 3 felv.
28-án Királyi csók, vigj. 3 felv.
29-én Marcsa, ezred leánya, vigj. dalokkal 3 felv.
30-án Márta, dalmű 4 felv.

Decemberben.

- 1-én Egy nő kiugrik az ahlakon, vigj. 3 felv.
3-án Ilka, magyar dalmű 3 felv. Fridrikné jutalmára.
4-én Csikós, népszinmű, dalokkal 3 felv.
5-én Vén bakancsos, népszinmű, dalokkal 3 felv. Tóth Soma, a pesti nemzeti színháztól mint vendég.
6-án Deborah, népdram 4 felv.
7-én Ördög Róbert, komoly dalmű 5 felv.
8-án Charlotte kapitány, vigj. 3 felv. Tóth Soma, mint vendég.
10-én Egy szegény ifju története, drám. 5 felv. 7 képpel, Paulai Ede jutalmául, *e szinpadon először.*
11-én Mátyás diák, vigj. 3 felv. dalokkal. Tóth Soma, mint vendég.
12-én Márta, vigdalmű 4 felv.
13-án Egy színész élete, dr. 5 felv.
14-én 33,333 frt. 33 kr. egy napra vigj. 3 felv. Simonyi Károly jutalomjátéka, *e szinpadon először.*
15-én A rab, népszinmű 3 felv. dalokkal.
17-én Troubadour, nagy dalmű 4 felv. Bodorfi Henrik jutalmára.
18-án Czigány, népszinmű 3 felv. dalokkal.
19-én Stuárt Mária, szomj. 5 felv.
20-án Hunyadi László, nemzeti dalmű 4 felv. A nemzeti színház alappénze gyarapítására. Kettős világitás. Tóth Soma mint vendég. Az üdvös cél iránti kegyeletből Tóth Soma díj nélkül lépett fel.
21-én Dalos Pista, népszinmű 3 felv. dalokkal.
26-án Pünkösdi királyné, vigj. dalokkal 3 felv.
27-én Eljegyzés lámpafénynél, vig operette 1 felv. Szamártej, vigj. 1 felv. dalokkal Schaffhüttel Minka jutalmára, *e szinpadon először.*
28-án Borgia Lucretia dalmű 3 felv.
29-én Kegyenczek, dráma 5 felv.
-

ELJEGYZÉS LÁMPAFÉNYNÉL.

Énekes vigjáték 1 felvonás. Szerző Offenbach.
Fordították: Havi Mihály és Paulay Ede.

S z e m é l y e k :

Pierre, haszonbérlő	Follinus.
Denise, rokona	Lá ngh Mari.
Katalin } falusi özvegynök	Sch. Minka.
Fanchette }	Follinusné.
Falubirája	Barta.

Ily kiosztással adatott először Brassóban 1859
october 17-kén Sch. Minka javára.

*(Nyilt-tér a faluban, elől jobbra Pierre háza, balra
elől bejárás egy csűrbe, mely előtt nagy gesztenye
fa áll — aljában gyep pad. A ház előtt egy kis
mozdithatlan deszka asztat.)*

1-ső JELENET:

Denise. *(elmélyedve a fa alatt ül)* Pierre,
(a házból jön.)

Pierre. Itt van ni! keresem mindenütt, mint a
tüt, a sok kiabálásban kiszárad a torkom, és ő itt ül,
bele bámulva a semmibe, mozdulatlanul, mintha fából
volna faragva, Mit csinálsz itt?

Denise. *(megijed.)* Én — bátyám? hát én sem-
mitse csinálók bátyám.

Pierre. Azt látom — de gondolkoztál.

Denise. Igen bátyám! —

Pierre. És bizonyosan valami ostobaságokról.
— Szedte vette! hát a ludak kaptak-é enni? Fogadni mernék, hogy még egy szemet se adtál nekik. —

Denise. Nem bátyám!

Pierre. Hát a szürke harisnyáim — miket számomra kezdél — készen vannak-é?

Denise. Nincsenek bátyám!

Pierre. No lám! a nap a feje tetejére süt már és még semmitsem dolgozott! hanem itt ül, ül, gondolkodik — ábrándozik — mintha valami előkelő kisasszony volna! Ezer kaszanyél és cséplőrúd! Most már megelégettem! Vége legyen ennek a láblóogatásnak — még utoljára magam is melankolikus leszek mellette — gyakran olyan ostobának találok magamat, mint egy borju.

Denise. Igen bátyám.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ének 1-ső szám.

Pierre. Miért szemedben a boru,
Leányka nézz rám, s vidorulj,
Leányka nézz rám, s vidorulj. —
No vidorulj.
Keresztapád ha így talál,
Bizisten tán meg is cibál
Azért vigan a tánczra fel
Rózsám ó jer! Ah — ah — ah —

Ugy-é vidám lesz kis babám,
Apró majorság és a kert rendbe lesz eztán.

Denise. Ugy lessz bátyám.

Pierre. Hát az ólakba nézesz-é.

S a jászolokba takarmányt, almot visesz-é?

Denise. Igen bátyám.

Pierre. Nem kozmásítod ezután meg az ételt?

És nem égeted el a konyhán?

Denise. Nem, nem, bátyám!

Pierre. Hát nem szeretlek mint atyád,
Nem viselem-é gondodat mint legjobb bátyád?

Denise. Igen bátyám.

Pierre. Mire tehát e bus komorság?

Egyszer virit, aztán soha a szép ifjúság!

O leányka, o leányka, o leányka.

Miért szemedben a ború,

Leányka nézz rám s vidorulj,

Leányka nézz rám s vidorulj.

No vidorulj.

Keresztapád, ha így talál

Biz isten tán meg is czibál,

Azért vigan a tánczra fel,

Bózsám o jer ah — ah — ah!

2 Ugy-é nem busitasz engemet?

Ugy-é nem hullatsz ezután anynyi könyeket?

Denise. Nem nem bátyám.

Pierre. Nem ülsz szoborként ha reád

Dolga miatt nem ügyelhet mindig a bátyád?

Denise. Nem, nem bátyám.

Pierre. Nem lesz confusus a fejed,

Nem vetsz só helyett az ételbe majd lisztet?

Denise. Nem nem bátyám.

Pierre. Lesz aztán is bajom veled.

Mintha a tyúk elkapná a kenyért előled?

Denise. Nem nem bátyám.

Pierre. Ugy én sem haragszom többé rád,

Nem zsémbelek, mint vén banyák mindig szokták.

O leányka o leányka o leányka

Miért szemedben sat. *(mint fejjebb.)*

(Ének után Denise a pajtába fut.)

Pierre. *(utánna kiált.)* Előre! siess!...

Meglátom, használt-é ezuttal a leczke?

2-dik JELENET.

Pierre. *(egyedül nevetve.)* Ha ha ha! *(jószívű-
elégedettséggel)* Olyan vagyok, mint a krampus, melyet

arácsonkor a gyermekeknek szokás ajándékozni. De
 át mit tegyek? Átkozottul nehéz állapot, mikor az em-
 ert egy 16 esztendő s ártatlanság örizetére rendelik.
 át még ez az én kis hugocskám? ez ad ám még csak
 olgot! én szivemből szeretem őt, és vigasztalhatlan
 olnék, ha valahogy elbotlanék. Tulajdonképen ugy
 zeretem, mintha csak saját leányom volna, ha hár sa-
 itlag én nem is vagyok atyja. — Vén nagy Bátyám
 athurin, a ki neki keresztapja, mint szegény árvát
 agához vette, és ugy bánt vele, mintha saját teste és
 ére volna, s mi után a városba ment lakni, s nekem a
 ajorságot át adta, a leányt is rám bizta, így szólván:
 Pierre, azt mondja, te már most férfit vagy, azt mond-
 ,“ — és ebben igaza volt, mert hát nekem csak ugyan
 inden férfiui kellékeim meg vannak. — „rád bizom e
 gyermeket, örizd meg, mint szemed világát, és egy-
 or az ég meg áld értte!“ — Ezzel elment, és itt ha-
 yott az előre nem látott apai tisztesség felett számat
 tva. Egy esztendeig aztán pompásan folyt a nevelés
 — sőt meg vallom még örömet is szerzett nekem az a
 is pajzán portéka, de most alig 14 napja a mint pipáz-
 atva a posta mellett elballagtam, látom, hogy az én
 nykám egy levelet, egy egészen tiszta csinos fehér
 égyszegletű levelkét a gyűjtőládácskába csusztat, és
 int a villám tova iramlik, mintha valamit lopott volna.
 yű! ezer kaszanyél és cséplőrúd! gondolám, kinek
 hatta azt a levelet — bizonyosan annak a haszontalan
 aplopó Laczinak, kinek múlt őszi ittlétekor megen-
 edtem, hogy gyámleányommal néhányszor tánczoljon!
 ssön bele a haragos menykő! — De ugy kell nekünk
 stoba apáknak! miért neveljük olyan tudósokká a
 gyermekeket, hogy még irni is tudjanak! — Haza jöt-
 m, és elővettem, olyan beszédet tartottam neki, hogy
 ég a tisztelendő ur se tudta volna különben előadni. Ő
 rmészletesen sirni kezdett — akkor pedig, mikor ő sir-
 - nagyon nehéz zsarnoknak maradni, de én özsze-
 zedtem egész szilárdságomat, és mondám: Kiasz-
 zony, kinek írta azt a levelet? ugy-é Laczinak? azt

mondta: nem! én mondám: igen! azt hiszik volt anyyi erőm, hogy azt a kis vasfejűt vallomásra bírhasam, Isten ments! örökösen „nem“ mellett maradt! Ha keserves kenyér az a gyámapaság! Hiszen ha az a Laczi valami derék legény volna, akkor csak megjárna — de nem! egy haszontalan szájoncz! korhely! csak nem tehetem szerencsétlenné azt a leányt, mert hát végre is kár volna érte olyan derék becsületes, szeretetre méltó kis jószág az a Deniseke! a mi legszebb benne boldogult anyámat utolsó betegségében 17 hónapig ápolta, míg én mint szolgálégény 5 mértföldnyire laktam: ezt sohasem felejttem el! — Már csak utána nézek, hol bujkál? és valjon teszi-é mit parancsolék? (el.)

3-dik JELENET.

Katharina és Fanchette. *(jőnek karöltve.)*

Fanchette. Ugyan ugyan kedves szomszédaszszony! hát csak ugyan újra férjhez akar menni?

Katharina. Bizony édes szomszédaszszony inkább ma, mint holnap — szivemből meguntam már az özvegyiséget.

Fanchette. Bizisten — én is! és ha valahol jó férj mutatkoznék, ki kárpótlást nyújtana boldogult első férjemmel kiállott szenvedéseimért, azonnal karjai közé vetném magam.

Katharina. Szervedésciért? hisz én ugy tudom, hogy kimondhatatlanul szerette őt!

Fanchette. Szerettem, szerettem! — de csak paraszt volt ő, az istenadta! Látja édes szomszédaszszony, én azt hiszem, hogy csak finom előkelő embereket lehet anugy istenesen szeretni.

Katharina. Igen de hát hol vannak azok az előkelő emberek? nem akarnak azok házasodni — szeretőknek pedig —

Fanchette. Ah — hisz szeretők hijával nem vagyunk hála istennek. —

Katharina. Nem — de pénz hijával vagyunk, mivel azzal a szeretők nem birnak.

Fanchette. Igaza van szomszéd aszszony! Látja itt volna mindjárt kéznél ez a Pierre.

Katharina. Az öreg Mathurin unokaöccse?

Fanchette. Az. Én bizonyosan tudom, hogy örülésig szerelmes belém.

Katharina. (*nevetve*) De már aligha nem csalódik édesem! mert bizonyos vagyok benne, hogy értem eped.

Fanchette. Higyje el kedvesem! hogy tévúton jár!

Katharina. Csak ne építsen légváratok édes barátám — mert valóban sajnálnom kellene. —

Fanchette. Hisz nekem már 4 hete kurizál. —

Katharina. Nekem pedig már 7 hónapja. Be tudom bizonyítani. —

Fanchette. (*nevetve*) Valóban kíváncsivá tesz.

Katharina. Mult vasárnap reggel, midőn tehenemet itatni hajtottam, utánam sompolygott, és öklével úgy hátba ütött, hogy csak kis-hija volt, hogy a kútba nem estem. Ha ez sem nyílt szerelmi vallomás, ugy —

Fanchette. Jaj nekem sokkal nyiltabb vallomást tett; multkor egy este, midőn táncz közben pihenni akarva, leülni készültem, szép csendesen kirántotta a széket alólam, és én ugy hanyat vágtam magam, hogy az előttem állók mind elszörnyülködtek. — Nos hát, mit mond hozzá édes szomszéd aszszony? Mi? Egyébcént én nem szorultam éppen ő reá hála istennek! és ha épen olyan nagyon töri magát utána kedvesem! én bizony magának ajándékozom. —

Katharina. Isten mentsen! fogadja őt el, mint az én ajándokomat!

Ketten (*gyorsan*). Nem! nem! nem! nem!

Fanchette. Én nem használhatom!

Katharina. Hát én mit csináljak vele?

Fanchette. Hisz egy rosz batkája nincs!

Katharina. Ezért nem hallgatom meg én sem szerelmét.

Fanchette. Aztán nekem nagyon is engedékenynek látszik — már pedig a házas élet nagyon unalmas — ha nem menydörög hébehóba!

Katharina. Ah! ebben példa volt az én első férjem, az folytonosan tombolt — dörömbözött, mint maga a megtestesült sátán. — Minden untalan vágott hozzám valamit! — Ilyet nem találok többé soha! —

Fanchette. Dejszen meg is köszöntem volna neki! Az én istenben boldogult uram valóságos bárány volt; ő általam hagyta magát döngettetni. —

Katharina. (Énekel) Nro. 2.

A boldogult férjem tüzes vala

Jól elő fogott, és megpáhola.

Oly boldog nő nem volt a faluban,

Megvert, és ki gúnyolt még ráadásban.

Mint a sebes eső sirtam ezért

Könyek közt ettem a sovány kenyért

Ah ah — hiába kinlódtam mert,

Mert meg nem hóditottam

Könyüm elpazaroltam

Szememet majd kisirtam.

Aztán mit tett?!

Ki nevetett! ah ah ah! —

Bár menyinyit sirtam, sirtam, sirtam,

Jutalmul kaptam, kaptam, kaptam:

Hogy jól ki gúnyolt, gúnyolt gúnyolt.

Aztán meg pufolt, pufolt, pufolt.

Aztán utóbb mit tett a gaz? kinevetett! ah ah ah.

Férjem tüzes vala,

Szüntelen páhola, ah!

Szüntelen páhola! —

Fanchette. Na ilyen élet kellene csak nekem! Az én házas életemben épen megfordítva kell lenni a dolognak.

Fanchette. (Énekel.)

A boldogult férjem mulya vala

Több verést kapott, mint enni kapa
Oly gyáva férj nem volt a faluban
Néha mulatságból is megpofoztam.
Térdein könyörgött sokszor ezért
Könnyek közt rágta a sovány kenyért.
Végül azt is gondolta,
Hogy szívem övé volna
Mi több csokolódásra
Nyilt meg a harsa szája.
És mi történt?
Ki nevettem ah ah ah!
Bár menynyit bögött, bögött, bögött,
És sirva nyögött, nyögött, nyögött, —
Reá mit kapott, kapott, kapott?
Jó kemény pofot, pofot, pofot.
És aztán mit tettem?!
Még jól kinevettem, ah ah ah!
Férjem mulya vala —
Anynyi verést kapa. Ah ah ah!
Anynyi verést kapa! —

4-dik JELENET.

Volt: Pierre. (*Kancsóval jön a pajtából.*)

Pierre. Hol az ördögben bujkálhat ismét az a kis boszorkány, minden zigzugot haszontalan kerestem ki — nincs sehol! — na mind egy! — majd előkerül — Mathurin apó borocskája jó izüen itatja magát!

Katharina. Itt van ni! farkast emlegettünk — a kert alatt kullog. — Isten áldja Pierre szomszéd!

Pierre. Ah jó napot Katharin! jó napot Fanchette!

Fanchette. Mit hozott szomszéd? (*lassan Katharinhez*) Ma még ostobább, mint máskor.

Pierre. (*félre, nevetve*) Ó ez a két özvegy! ezek ám a körmönfont menyecskék!

Katharin. Ugy látszik szomszéd, hogy a bor kissé felhevíté. —

Pierre. Nem a bor, hanem a bizonytalanság.

Fanchette. Bizonytalanság — jó isten! de hát miféle bizonytalanság? Talán mi bizonyosságot szerezhethetünk kendnek.

Pierre. Ti? na már hogy is ne? 14 napja irtam nagybátyámnak Mathurinnak, hogy — és mind itt állok, válaszra várva (*kettőjük közlép*).

Fanchette. Ugy tetszik nekem Pierre gazda, hogy csak akkor ir kend a bátyjának, ha valamire szükségese van.

Pierre. Természetes dolog — hisz ha ajándékozni akarok neki — ugy nem szükség, hogy előbb levelet irjak.

Katharina. Bizony elég szégyen azt a szegény öreget ugy koppasztani!

Pierre. Szegény? ő ho ho ho! (*nevetve*.)

Fanchette. (*utánozva*.) Ho ho ho! milyen ostoba pofával röhög ez a mamlasz!

Pierre. (*félre*) Hej ugyan csak körmönfont menyecskék ezek mind a ketten (*fenn*) Ti bolondok! az én nagybátyám egyedül egy maga gazdagabb — mint ti mindnyájan özszevéve az egész falut.

Fanchette. Ugy? én még semmitsem hallottam birtokairól!

Katharina. Hát hol feküsznek jószágai?

Fanchetto. Bizonyosan a holdban!

Pierre. Jószága nincs az igaz, de van ám egy tele zsák tallérja — többet ér az a jószágnál! És az ember szinte kételkedik rajt — valjon van-é annak a zacskonak feneke, mert én akármikor folyamodtam hozzá, sohasem utasítottam el. — Bár most az egyszer nem tudom, fogja-é teljesíteni kérelmemet. —

Katharina. Hm! hát olyan nagy dolgot kért tőlle?

Pierre. Meg hiszem azt! de csak az ő előnyére, t. i. hogy sokszor ne keljen alkalmatlankodnom.

Katharina. Ha fejébe egykis agyvelőt ajándékozna kendnek; azt hiszem bőkezősége akkor a legjobb szolgálatot tenné.

Pierre. He he! Katinka! te nagyon él ces vagy Katherina. Kend pedig legkevésbé sem az — kedves szomszéd —

Pierre. Jól van jól! (*félre*) Hej! ez a legkör-mönfontabb!

5-ik JELENET. Denise. Volt.

Denise. (*nagylevéllal*) Hé bátyám! bátyám!

Pierre. Na itt vagy valahára te kószalélek! Hol voltál ismét?

Denise. Éppen a postaház előtt mentem el bátyám —

Pierre. Ugy? — már ismét a postaháznál? Ha! igen gyakran jársz a postaház körül — mi dolgozol ott? mit csináltál ott? menykő teremtette. —

Denise. Hát csak — nekem. —

Pierre. Mit nekem? nes? rossz lelkiismereted van neked! az van! te-te-mákvirág!

Denise. (*féligsírva*) Az a veres hajtókécske az ablakhoz hívott és egy nagy levelet adott —

Pierre. Levelet? és kitől jön az a levél, bizonyosan attól a kedves Laczitól? mi?

Denise. Nem bátyám. —

Pierre. Hazudsz! hol az az irka firka? ide vele!

Denise. Itt van bátyám, elhoztam, mert önnek szól.

Pierre. (*elvesszi*) Nekem? na az egészen más! mért nem mondtad mindjárt?

Fanchette. Talán nagybátyádtól jön? —

Pierre. (*szorongva*) Igen Párisból jön.

Denise. (*félre*) Mathurin apótól? neki is irt? oh istenem! ez a levél mindent elfog árulni, elvesztem! Legjobb lesz, ha elfutok! (*el a pajtába.*)

É n e k Nro. 3.

Fanchette. (*kíváncsian*) Ne félj, ne félj —
Kukkants tehát bele —

Katharina. (*Kiváncsian*) Csak hideg vér
Ne félj, nem halsz bele.

Pierre. De nem merem,
Valjon mit ír a bátyám,
Mit mond e levele
Nézzük meg, menyköhordtát
Csak nem az hogy nem!
Az hogy nem! az hogy nem!

Fanchette. Kukkants tehát bele.

Katharina. Ne félj, nem halsz bele.

Fanchette. (*Pierre vállára üt.*) Kukkants• tehát
bele.

Katharina. „Igen lesz benne.

Pierre. Legyen hát! rajta — lássuk! (*felnyitja
a levelet*) (*olvas.*)

„Te vén szamár“ — Tüzes tatár! így?

„Öcsém szamár vagy —“ e három szóban
sok fekszik ám!

„Te szamár vagy!

Utolsó leveledben kérted vala“ —

Hah mit olvasok!

Fanchette és Katharina. No mit?

Pierre. Atyám ha volna, nem szeretne jobban!
Megengedi —

Fanchette és Katharine. Halljuk mit? halljuk mit?

Pierre. Im itt nézd csak! vagy csak magam
Olvasom! (*olvas*)

„Hogy véget érjen a sok pénz esenkedés,

Unom azt a sok levelet,

Hogy köztünk megszünjön

Valahára a feleselés

S levél írásra hogy ne legyen

Ezutánra kedved,

Ajándékul adok neked“ —

Fanchette. Katharina. Valjon mit ad?

Pierre. (*olvas*) „Egy kincset!“

Fanchette. Egy kincset?

Katharina. Egy kincset?

Pierre. És cserélni senki fiával
Urasággal sem fogok ám —
Nőm pedig aranyozott hintóban
Fog kocsizni alá fel az utcán
Egész világ irigyli hölgyemet.

Fanchette. A kincset?

Katharina. A kincset! —

Pierre. A kincset!

Hárman. Fanchette.

Kincset kapott tehát, bolond a világ

- Vaj ez honnan ered, a szemem mered,
- Kath. Szemem mered, a szemem mered, ah!
Ha kezemre jutna kincse
Mily holdog lennék,
Vak és bolond a szerencse
Vak bolond volt az mindig
Vak és bolond volt az mindig
Vak és bolond volt a szerencse
Ah vak és bolond volt, az mindig
Vak és bolond volt az mindig
Vak bolond volt a szerencse
Vak bolond volt az mindig.

Pierre. Kincset kapok tehát,
Mily dicső világ
Vaj ez honnan ered?
Ah ha kezemre jut a kincsem,
Ah mily boldoggá teend
A bátyám ígért kegyelme
Engem Crözussá teend,
Az Crözussá teend
Az Crözussá teend.
A bátyám ígért kegyelme
Engem Crözussá ma teend.

Pierre. Kedves jó bátya! Kincset szerzett nekem! valóságos — kézzelfogható kincset! majd nem hihetetlen!

Fanchette. Kincset? valóban ez a fiú nem éppen oly csunya, mint az ember első pillanatra gondolná?

Katharina. Kincset! ha az ember jól megnézi ezt a derék fiut, igazán nem rut!

Fanchette. Tüzes szemek ragyognak ki arcából.

Katharina. Orra körül igen érdekes vonásai vannak. —

Pierre. Juhé! most már házasodhatom! elvehetek akárkit és mihelyt kedvem tartja —

Fanchette. Épen azt akartam mondani!

Katharina. Természetesen, gazdag embernek szabad választása van — ki fogná őt elutasítani?

Pierre. Meghiszem azt! és nem is fogok soká keresni! —

Fanchette. (*kaczerán*) Ha az ember szende házintőt óhajt — akkor szökét választ. —

Katharina. (*szinte ugy*) Ha jobban szeretjük a tüzes nőt — akkor barnához fordulunk.

Pierre. Tyhü! megálljunk csak! hisz még nem olvastam végig a levelet — csak megkell tudnom — hogy hol fekszik az a kincs! (*olvás*) „a nagy gesztenye fa alatt a pajta előtt, estve, midőn áldásra harangoznak“ — (*megnézi mind a kettőt*) Milyen kíváncsiak ezek a fehércselédek! Na a kincs már enyém! most mi sem marad hátra, mint egyet inni jóltévőm egészségére, és ti velem isztok! He! Denise! poharakat ide!

Fanchette. (*félre*) A nagy gesztenye fa alatt? ott leszünk!

Katharina. (*félre*) Azt estharang megszólalásakor? eljövünk!

Pierre. (*félre*) Mihelyt setétedik — itt leszek ásóval. (*fenn*) Denise! hol maradnak a poharak?! —

Denise. (*kisszalad három pohárral*) Itt vannak bátyám! —

7-ik JELENFT. Volt. Denise.

Fanchette. Add pierre —

Katharina. Majd töltsk.

Fanchette. Bocsásson. —

Katharina. Én voltam az első!

}
egyszerre

Pierre. Vigan aszszonyok! Semmi civódás!
Denise tölts! —

É n e k. Nro. 4.

Pierre. (Ha a jószág már haza hajtvá
S az estéli harang szava szólt.
Fátyolt vonván bánataimra,
Jó bor mellett üzve a gond. —

Mind. Hej hisz a viz korsó mellett
Nem vigadhat a szív nem soha!
Üritsük hát a tűz bor kelyhet,
Legyen fejeér, vagy piros bora.
[[Jer igyál! Jer igyál!
Jer igyál! Jer igyál!]]
Jer üritsük a tűz bor kelyhet
Jer igyál, Jer igyál!
Legyen fehér, vagy piros bora.
Hej hisz a viz korsó mellett
Nem vidul a szív nem soha!
Nem soha, nem soha
(Nem soha, nem soha)
Nem, nem, nem soha!)

Pierre. Na mit szóltok hozzá — hát nem gyönyörű dal ez? mi? ugy-é jó? — De a borocska is jó ám! — ugy hiszem-egy kicsivel többet is ittam, mint kellett volna! — megyek egyet járni a faluban — Adieu Katharin! (*megöleli*) nem szólok semmit — csak azt mondom, hogy ah! — Isten veled Fanchette! (*mögöleli*) neked se mondok mást, mint ah! — ah! (*el.*)

Denise. (*szomoruan*) Mindeniket megöleli, csak engem nem (*fejét lehajtva, el a hátsba.*)

8-ik JELENET. Katharina Fanchette.

Katharina. Ah ön ilyen könnyyedén megölelteti magát édesem?

Fanchette. Hát ön mért nem szegült ellene kedvesem?

Katharina. Ugy látszik, hogy nem utálja már anynyira Pierre szomszédot, mióta pénze van?

Fanchette. Ön egyszerre különös érdekkal viseltetik a boldog örökös iránt.

Katharin. Oh nem!

Fanchette. Oh igen!

Katharina. Oh nem!

Fanchette. Oh igen!

Katharina. Seperjen saját ajtaja előtt!

Fanchette. Édes istenem! hisz épen most maga mondta, hogy lemond az özvegyiségről?

Katharina. Természetesen! Ön pedig csak fontos állású férfinak nyújtandja kezét!

Fanchette. Aha! a kártyáiba látunk édes szomszédaszszony! —

Katharina. De azért nehezen fogja elhalászni az aranyhalat!

Fanchette. Nekem nem is kell. —

Katharina. Hát miért vetette utána a hálót?

Fanchette. Ki?

Katharina. Maga! —

Fanchette. Én?

Katharina. Igen?

Fanchette. Ah! —

É n e k. Nro. 5.

Ketten. (Hah a sima kurta kigyó
Éles nyelve mint pereg,
De azért a harczra hívó
Szemétől nem rettegek) — páh!
Bár hogyha megveszszzen,
Túl rajtam nem teszen — páh!
Mégfogom a fülét,
Lesújtom ő kelmét
Bár hogyha megveszszzen,
Rajtam túl nem teszen
(Ha bár földet túr,
[[De ki nem túr]]
Mégfogom fülét —
Lesujtom ő kemét.)

Katharina. Tudom szívesen csókolná
Mert fáj a foga rá.

Fanchette. Tapasztalatlan ifjúnál
A csók jobban talál.

Katharina. Látszik a szemérről —
Hogy érte majd megőrül.

Fanchette. Ah hát kell gratulálni (*gunyosan.*)
Hát minek is titkolni? ah! ah! ah!
De azért sem fogok odább én állani.

Katharina. De azért sem fogok
Odább én állani hah! hah! hah!

Ketten. Hah! a sima kurta kigyó stb. (*mint feljebb.*)

Katharina. A tavasz rózsája
Az ön vén képérről
Hagyva száraz kórót
Maholnap már elröpül.

Fanchette. Önt fogjuk felkérni
Jó tanácsra néni
Mert a korosabb
Azt mondják
Mindig okosabb.

Katharina. Ugy fénylik, mint a világ
Arcán a borszin virág.

Fanchette. Férje bús árnyéka,
Félő, megjelen ma

Katharina. Arca milyen ráncos,
A festéktől mázos,
Ott az ifjúság,
Csak hazugzág.

Ketten. (Mily rút kaczér, kaczér

Kaczér, rút kaczér)

[[Te arczátlan]]

Takarodj, különben

Bizony arczul ütlek.

[[Te arczátlan]]

Takarodj, különben

Bizony arczul ütlek

(Menj, menj, menj szemem elől)

Lám, lám, mire fáj foga
Lám, lám, nem kopik abba
Csalfa macska (jer csatára)
Várlak én ah — ah — ah — ah — ah —
Jer te csalfa macska jer csatára
Jer te csalfa macska jer hamar
Várlak én, várlak én.)
(*ének alatt lassan éj lesz.*)

9-ik JELENET.

Volt. Biró. He he he! itt aszszonyok civakodnak! még ez eset nem fordult elő az én kerületemben.

Katha. Fanchette. A biró!

Katharina. (*sebesen*) Hadd mondjam meg Matteo apó!

Fanchette. (*szinte ugy*) Két bizalmas szóm van biró ur!

Katharina. Pierre szomszéd — itt a klostrom udvarról. —

Fanchette. Éppen most kapott levelet. —

Katharina. Bátyjától Mathurin apótól.

Fanchette. Melyben tudtára adatik —

Katharina. Hogy a pajtája alatti nagy gesztenyefa alatt. —

Fanchette. Ma este. —

Katharina. Mikor áldásra harangoznak. —

Fanchette. Helyet foglaljon, és —

Biró. Nos?

Fanchette. Kath. Jöjjön velem, majd elmondok a többit! — (*elvoncsolják a birót.*)

10-ik JELENET.

Denise. (*levél kezében olvassa*) (*sötétedik*) „Tudom édes Deniském, honnan ered bánatod! — neked férj kell!“ — Férj ó Istenem!“ — „Sietek tehát e forró óhaját sodat betölteni és e végből rendelem, mint következik: Ma estve, midőn a régi torony harangja áldásra megkondul, a pajta előtti nagy gesztenyefa alá

ülsz, és ott addig vársz mig“ — ,Oh ez nem szép Mathurin apótól, hogy gúnyt űz belőlem! Nem kell nekem férj! — Legalább olyan nem, ki csak úgy az égből cseppen le, előmbe, ő pedig — Ah ő vagy Fanchettét vagy Katharint szereti — irántam közönyös — ezt fájdalom! nagyon is érezteti velem. — **(az óra 8-at üt.)** Hah! 8 óra! rögtön áldásra fognak harangozni — Még is kedvem volna a fa alá ülni, hogy bizonyos legyen benne, valjon szavatartó-e Mathurin apó? Természetesen, csak úgy tréfából. —

E n e k. Nro. 6.

D e n i s e. Halld az estharang megkondult.

Szép szeliden

Éj csendiben

Ha sors tőlem elnem fordult

Itt e helyen

Kincsem lelem

O nagy ég halld meg kérésem

Halld kérésem

Engedd föllelni a kincsem.

P i e r r e. *(lámpával és ásóval jön)*

Halld az estharang megkondult

Szép szeliden

Éj csendiben.

Ha sors tőlem elnem fordult

Itt e helyen kincsem lelem

D e n i s e. Engedd föllelni a kincsem

Fel tehát — sikerül az éjben

Bizom te benned isten az égben!

A nagy égben! —

F a n c h e t t e. — **K a t h e r i n.**

Halld az estharang megkondult.

Szép szeliden

Éj csendiben

Ha sors tőlem elnem fordult,

[[Itt e helyen

Kincsem lelem]]

Pierre. Fel tehát itt e helyen.

Fanchette. Senki sincs itt e helyen.

Denise. Kincsemet föllelem.

Pierre. Kincsemet föllelem.

Elő! elő! mert a ki mer, az nyer.

Elő! elő! kincsem föllelem.

Elő csak az halad, a ki éber.

Fanchette. — Kath. Kétkedni látszik.

Pierre. Itt e helyen

Majd föllelem

Drága kincsemet,

Rebeg szívem

Mit látok?

Az Denise!

Kath. Fanchette. Mi az? mi az? (az ott Denise.)

Pierre. Alszik ott!

Fanchette. Alszik ott!

Katharina. Alszik ott!

Pierre. Tán elásva a kincs?

Épen ott mellette van?

Valjon ötet álmából felköltsem?

És a titkot előtte fölfedezzem?

Denise. (álmadva) Ah! Pierre!

Kedves jó Pierre!

Pierre. Hallga! álmában beszél

Denise. Oh drága Pierre!

Pierre. Mily búsan!

Katharina. Alszik ottan!

Fanchette. Tettetésből!

Katharina. Mily galádság!

Fanchette. Mily ravaszság! —

Pierre. (meglátja Denise kezében a levelet.)

De mi ez? egy papir

Itt van keblében rejtve.

Talán szerelem levélke!

Égető fájdalom bánt.

Fanchette. Vaj mi az?

Pierre. A kigyó!

Katharina. Vaj mi az?

Pierre. *(felbontja-é, s olvassa a levelet.)*

Hah egek! mit kell látnom?!

Ez egy levél, a nagy bátyám irá!

Pierre. *(olvass.)* Hogy ha áldásra a harang szólni fog, a fa alatt látod kincsed — hah a mai este tehát elhozza a kincsemet

Denise. *(felébred)* Ki az? oh istenem! az én jövődöbelim! *(térdre hull.)*

Pierre. Igen Denise, ő az!

Denise. Pierre!

Pierre. *(térdel)* Pierre, ki téged szeret, és a ki kér, légy boldogító neje! —

Kath. Fanchette. *(elkiáltják magokat.)* Hah!

Pierre. Ah Katherina! — Fanchette! épen jókor! Im bemutatom az én kedves jövődöbéli feleségecskémet **(zene kezdetik.)**

BCU 11-ik JELENET. Volt. Biró. Cluj

(Parasztok, parasztnők, mind lámpákkal különböző oldalról.)

Kath. Fanchette. Felesége? és a kincs?

Pierre. Meg találtam!

Katharina. Osztozunk!

Fanchette. Mi hárman!

Pierre. *(nevetve)* Mi négyen!

Biró. Mi öten!

Pierre. Ah! a biró! és az egész falú!

Fanchette. Elő! Elő!

Katharina. Pierre kincset talált!

Mind. Ah!

Katharina. Természetesen a talált kincs a községi pénztárt illeti. —

Fanchette. Vagy osztoznia kell velünk.

Pierre. Osztozni? hogy is ne! itt az én kincsem *(Denisre mutat)* és majd csak egyedül magamnak tartom; szomszédok! ünnepélyre jöttetek? Az egész falu hivatalos. Lakodalmat csapunk lámpafénynél!

K a r. Nro. 7.

Pierre. Holnap hymen rózsafüzére
Köt egymáshoz két szeretőt,
Nem vágyik a meny gyönyörére
Ki itt e földön lelt egy hü nőt
Hej hisz a szerelem nélkül
Nem lehetnénk boldogok soha
Tölts bort piros vagy a fehérből
Lámpa fénynél legyen lakoma
((Jer igyál, jer igyál))
Jer ürítsük a tűzborkelyhet
Jer igyál, jer igyál
Legyen fehér vagy piros bora
Hej hisz a víz korsó mellett
Nem vidul a sziv nem soha
(((Nem soha, nem soha.)))

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar divat.

(Az Üstökösből.)

Ismét, ismét viseljük hát
Azt a mentét azt a ruhát,
A mit hordtak őseink
Régi dolmány, régi kalpag
S kik a honért éltek haltak,
Föltámadnak hát megint.
Látásodra bár a léha
Itt ott kaczajra fakad...
Hadd kaczajjon, majd elhagyja;
Mágyar ne szégyeld magad!

Ne szégyeld a viseletet
Miben apád ellehetett
S boldog öregséget ért.
Ki tudja e boldog korból
Mikor a ruha megfordul

A jobb év is visszatér?
Fintorítsa félre arcát
A ki jobb jövőt tagad.
Te kérjed azt, s hidd, hogy eljön.
Magyar ne szégyeld magad

Kinek lábán sarkantyú peng
Arról tudod, hogy az nem cenk,
A bámész nevesse bár,
Az orgyilkos és a gyáva
Nem ver pengőt a sarkába:
Az elfut, vagy lesbe áll.
Szembe nézesh, valót mondasz,
Hogy ha szived kifakad.
Ez a te régi jellemed
Magyar, ne szégyeld magad!

Arancsipkés főkötőben,
Olyan búbajos a nőnem,
Mikint tündéraszszonyok.
Szűz párta, nem csak viselve,
Hanem meg is érdemelve,
A homlokon úgy ragyog.
Tünetényes idők járnak!
Férfi szive úgy dagad.
Kétszerte szebb minden aszszony:
Magyar ne szégyeld magad!

Hadd gyászolja Európa
Zsákruhába', gyászzubbonyba'
Vesztett reményégeit.
Ha minékünk szép az élet
Azért minket ki ítélhet?
Jó az isten, megsegít!
Önbecsülés, hazafiság
Legyen hát, ha kell „divat”
Akármit mond rá a világ
... Magyar ne szégyeld magad!

Kakas Márton.

Lelki rokonim között.

Földerült a várva várt nap;
Itt vagyok hát köztetek,
A kik engem úgy szerettek,
S kiket én úgy szeretek!
Rég vagyok már rokonotok,
Rokonim ti rég nekem;
A mióta kebletekben
Viszhangra lelt énekem.

A világ kit tart rokonnak?...
Óh bizony nem, — nem elég,
Hogy valakit hozzánk fűzött
A vérségi kötelék!
Rokonunk az, kit rokonszív
S lélek láncza egyesít;
Melynek édes rokoneszmék
Alkotják szép szemeit.

Rokonunk az, ki velünk küzd
Egy közös szent cél felé,
S lelke, szíve velünk örvend,
Azt ha végre föllelé;
Kit velünk hűn öszszekapcsol
Vágy, óhajtás, érzelem...
És titeket ily rokonság
Fűzött öszsze énvelem!

Dalra társak, dalt barátim!
Zengedezzünk dalra dalt;
Benne vig kedv hangja szóljon, —
Kezdjük újra, ha kihalt.
Lelkeinket hadd emelje
Föl az égi boltokig;
Oda, hol a szeretetnek
Üdvforrása lakozik!

Üssük őszsze kelyheinket,
Mint a kardot a huszár;
Folyjon a bor, mely aranyszín
S tiszta mint a napsugár.
Szent rokonság! rád pohárt én
Lelkesülten emelek;
A két testvér szép hazában
Rokonim mind éljenek!

N é p d a l.

Hajnali szél rázza a fa levelét,
Hajnalálom zárta be rózsám szemét;
Fényes csillag emelkedik keleten,
Fölébredt rá csillagszemű kedvesem.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Örömében pirult el a napkelet,
S rózsákat szült a szerelmes kikelet, —
Úgy mosolyog a természet, — úgy örül!!
Hej szebb tavasz nyílik itt szívem körül!

Tegnap sugta meg félénken, hogy szeret;
Tegnap óta van szívemben kikelet,
Furolyámmal ott őrzöttem álmaid,
A hol az a szagos ákác most virít. —

Piros orczád a keblemen, violám!
Szép szemeddel átallsz pillantani rám.
Rózsa helyett csókot szült a szerelem...
Hajnalcsillag! cserélnél-e énvelem?

KOLONIARTE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

0 1 1 1

KOLOZSVÁRTT,

AZ EV. REF. FŐTANODA BETŪVEL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1860.